

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1553. usque ad annum 1557

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 9011857X

§. 22. De novis Editionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66565)

Præter hæc discernebatur etiam literalis sensus a figurato, & demonstrabatur, quando ejusmodi locutio in sensu simplici esset necessario intelligenda, vel in sensu figurato duntaxat sit accipienda, nec cum minori etiam utilitate adhibebatur Logica, seu discurrendi ars, qua eruditus Criticus probe utitur: insuper Theologo, ut eo facilius hanc scientiam assequeretur, proderant humaniores quoque literæ, imo traditionis auctoritas haud difficulter comprobari poterat, cum artis criticæ subsidio omnia hæreticorum schismata dissolvi, necnon omnes oppugnantium cavillationes everti potuerint; nam scriptorum Codicum veritas comprobabatur, textuumque integritas, eorum conformitas cum pluribus aliis ejusmodi Codicibus, unanimis ejusdem doctrinæ consensus, eadem textus sacri interpretationes, eadem argumenta, necnon eorumdem testimoniorum, & oraculorum continuatio ab Ecclesiæ exordio usque ad ejusmodi controversiarum originem ostendebatur: ut autem hæc utilitas ad perpetua propagaretur tempora, hinc impendebatur studium, ut correctæ Authorum tam Sacrorum, quam profanorum editiones vulgarentur.

§. XXII.

De novis Editionibus.

Verum quo magis ars critica in Republica

blica literaria florescere cæperat, eo meliores etiam prodibant Scriptorum editiones; illi enim, quorum cura ejusmodi libri recens edebantur, magis in scientiis imbuti, ac saniori judicio ornati erant, nam utraque hac prærogativa inclaruere Erasmus, & Billyus Abbas, qui ambo utilem in hoc genere operam navabant: minus vero Pamelius, & Rhenanus, cum artis criticæ peritia levius tincti essent, suo labore profecerunt: ipso autem Erasmo, & Billyo præstantiores erant Rigoltius, & Gassenvilla, idque non ex eo fiebat, quod ambos illos viros clarissimos scientiæ eminentia superarent, sed validiori auxilio adjuti in sæculo magis adhuc erudito calamum suum exercuissent: minori enim labore constat agrum alias fœcundum excolere, quam incultum aratro subigere: nec omnino contemnendum venit studium, quod Feccardentius in Sancti Irenæi editione impendit, illum tamen Massuetus, & Grabeus superarunt. Vossius quoque Sancti Ephrem, Divi Gregorii Thaumaturgi, plurimumque aliorum opera edidit, Heinsius autem illa Sancti Clementis Alexandrini, Pater Sirmondus Jesuita Theodoreti, plurimumque aliorum, Frontonus le Duc pariter Jesuita Sancti Chrysofomi, Pater Poussines ejusdem Societatis alumnus Sancti Nili, aliorumque opera luce

ce nova illustrabant, omnesque hi novarum editionum Auctores erant Viri ad id apprime idonei, potissimique eorum audiebant critici sat celebres. Ceterorum omnium nomina huc minime referimus, eorumque catalogus omnino superfluus videtur, jam enim aliunde Ecclesia eorum sudores, ac vigilias grato animo excipit. Ejusdem quoque studii zelo animabatur Pater Combesius Dominicanus, qui sane utilem impendit operam: nec immerito etiam Cotelierii, Dupini, Baluzii, Patrum Quien, Quesnelii, & quorundam aliorum editiones commendantur; eorum enim editiones exactissima, atque summo iudicio adhibita crisis exornat, necnon utiles notæ, & eruditæ dissertationes illas locupletant; quippe si Patrum opera in hisce editionibus perlegantur, tunc exin, quin ad eorum fontes recurrere necesse sit, non modo ea, quæ Sancti hi Patres Ecclesiasticæ doctrinæ Depositarii ad nos usque transmiserunt, addiscuntur, sed etiam cognoscuntur ea, quæ ipsorum singularia merita, ac gesta concernunt: insuper etiam in iis indicantur, quænam fuerint illorum ætate hæreses, & Concilia, quibus ejusmodi errores impugnabantur. Denique horum Patrum lectione præter omnia, quæ notatu magis digna in Ecclesia acciderunt, percipiuntur quoque difficultates in hujus,

vel alterius Patris operibus occurrentes, necnon responsa ad hæc difficultates. Cuncta hæc eruditionis emolumenta abunde reperiuntur in editionibus, quas Patres Benedictini ex Congregatione S. Mauri concinnarunt, atque huic studio integro abhinc sæculo incubuerunt, nam ex erudita hac schola prodire Lanfranci, Sancti Bernardi, Divi Anselmi, Augustini, Ambrosii, Hilarii, Hieronymi, Athanasii, Gregorii Turonensis, Divi Gregorii Papæ, Sancti Irenæi, Cyrilli Jerosolymitani, Basilii Cæsariensis, Sancti Joannis Chrysofomi, Cassiodori, pluresque alii Auctores Ecclesiastici minus celebres: Porro in cunctis hisce editionibus ubique sana, ac prudentissima crisis, ac lumen vere splendidum, quod illuminando delectat, elucet, & discussiones a deo exactas, ac doctas exhibet, ut ulteriori Lectoris, qui omnia penitus inspicere exoptat, inquisitioni vix quicquam reliquum maneat. Insuper ex eadem Schola recepimus genuina Martyrum acta, totque Historicos a fabulis expurgatos, totque alia monumenta non minus utilia, quæ hucusque publicam lucem nondum aspexerant: nunc autem illorum textu cum probatoribus scriptis Codicibus collato omnino pura, & integra ad nos transmissa fuere. Insuper iidem Patres hosce labores hodie adhuc prosequuntur, unde merito affirmamus

mamus

manus nullam aliam reperiri Congregationem, quæ magis utilia Ecclesiæ obsequia tanto temporis spatio præstitit. Equidem Protestantium nonnulli laudanda æmulatione stimulati sese huic studio sacrabant, atque emendatas quorundam Patrum editiones vulgabant, eorumque munus Ecclesia cum voluptate recipit, quin dantis manum respiciat; summopere tamen exoptandum, ut ejusmodi hæretici privatis suis erroribus sententias illorum Auctorum, quorum libros edi curant, non contaminarent, sed potius in hoc genere Savillii, & Hæschelii prudentiam imitarentur, qui Sanctum Chrysostrum, pluresque alios Græcos Patres ediderunt, quin tamen vel umbra appareat illius hæresis, qua infausto prorsus fato ejusmodi Editores infecti erant.

Nihil impræsentiarum memorabimus de eximiis profanorum Historicorum, Poetarum, & Oratorum editionibus, quæ tam in Francia, quam in aliis exteris regionibus ferme uno abhinc sæculo prodire: harum enim relatio a dissertationis nostræ instituto aliena foret, interim unice id observandum ducimus, quod hæ editiones ad illustrandam antiquitatem, ac ad literarum, & sanioris studii progressum non parum contulerint, ac ipsi etiam Ecclesiæ quoddam emolumentum procurarint.